

کارکرد هنری کنایه در شاهنامه فردوسی

شهرزاد بهمنی^۱، علیرضا حسینی^۲، محمد غفوری فر^۳

۱- دانشجوی دکتری زبان و ادبیات فارسی

۲- استادیار گروه زبان و ادبیات عربی دانشگاه کوثر بجنورد

۳- استادیار گروه زبان و ادبیات عربی دانشگاه کوثر بجنورد

چکیده

کنایه یکی از صورخیال و اسلوب هنری در زبان است. مشخصه اصلی این نوع بیانی، قابلیت ترکیب آفرینی و آمیختن آن با دیگر شگردهای ادبی، و چند بُعدی شدنش از پس آمیزش است. اساس این دیدگاه بر یافتن پاسخ این پرسش استوار است که، آیا نحوه کاربرد فردوسی از کنایات صرفاً یک بُعدی و برگرفته از زبان مردم است یا در این زمینه نوآوری نموده و آن‌ها را با دیگر شگردهای هنری آمیخته است؟ طبق نتایج تحقیق، فردوسی توانایی خاصی در ترکیب آفرینی دارد. وی در ترکیب‌سازی و آمیختن کنایه با شگردهای ادبی مانند: تشبیه، استعاره، ایهام، تکرار، جناس، تضاد، تناسب، غلو، نماد و... سربلند و ممتاز است و مضامین و مفاهیمی بدیع و بلیغ آفریده است که از ساخته‌های ذهن اوست و بدین طریق، لذت و تأثیرپذیری کلام را دوچندان نموده است.

واژگان کلیدی: فردوسی، شاهنامه، کنایه.